

ФИЗИЧЕСКО И ПСИХИЧНО ЗДРАВЕ

решения

„Доброто здраве не е нещо, което можем да си купим. То, обаче, може да бъде изключително ценна спестовна банкова сметка.“ Ан Уилсън Шаф

ПРОЕКТ НА СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ КЪМ
СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ • СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ •

СОФИЙСКИ
УНИВЕРСИТЕТ

„СВ. КЛИМЕНТ
ОХРИДСКИ“
ОСНОВАН 1888 Г.

За да се подобри здравето на хората в глобален мащаб е необходимо да се работи не само върху лечението на болестите, но и върху разрешаването на други проблеми в обществото, икономиката и околната среда.

От изключително значение са превантивните мерки като програмите за ваксиниране, а осигуряването на универсален достъп до ваксини може да предотврати и дори да заличи различни заболявания.¹ Изкореняването на едра шарка е едно от най-значимите постижения в световното здравеопазване.²

Здравно образование³ също е важно: децата трябва да знаят за ползите от чистотата и да изграждат трайни хигиени навици. Необходимо е да познават принципите на здравословното хранене и значението на редовните профилактични прегледи, а редовните физически упражнения и балансираната диета са едни от основните механизми за профилактика и поддържане на добро здраве.

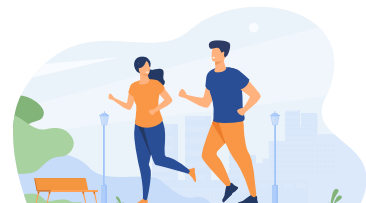
Поради проблемите, които COVID-19 създаде за здравните системи на различните държави, ЕС започна програма, наречена „ЕС в подкрепа на здравето“.⁴ Тази програма има за цел да подпомогне и засили здравните системи, така че те да могат по-добре да се справят с бъдещи кризи. За тази програма ЕС ще отдели **5.3 млрд. евро** до 2027 година.

Фондацията на Бил и Мелинда Гейтс е водеща в иновациите за създаване на тоалетни, които използват минимално количество вода. Инвестициите са насочени към научни изследвания и разработване на нови технологии за обработка на отпадъци от човешки екстременти, които са ефективни, икономически изгодни и лесни за използване. Проектите, финансирани от Фондацията, целят да превърнат човешките отпадъци в полезни продукти като тор и електроенергия, като по този начин решават проблеми със здравето и околната среда. Това усилие на Фондация Гейтс е пример за това как иновациите могат да помогнат в решаването на глобални здравни предизвикателства.⁵

Един от най-успешните примери в Европа за справяне със замърсяването на въздуха и водата е случаят на Лондон: През последните десетилетия, Лондон е бил изправен пред сериозни проблеми, свързани със замърсяването на въздуха и водата. През последните години, гравдът е предприел редица мерки за намаляване на нивата на замърсяващите емисии. Въведена е т. нар. „Зона за ултра ниски емисии“ (ULEZ)⁶, в която автомобилите, неотговарящи на определени екологични стандарти, трябва да плащат такса. Също така се инвестира в разширяване на велосипедните алеи и се насърчава на използването на обществен транспорт.

Река Темза, която преминава през Лондон, е била една от най-замърсените реки в света през 50-те години на XIX в.⁷ В резултат на сериозните усилия (правителствена политика, инвестиции и гражданска ангажираност) за пречистване и регулиране на индустриалните отпадъци, сега реката е дом на над **125** видове риби и е пример за успешно възстановяване на естествената среда.

Дания е водещ пример в Европа за систематичен подход към преодоляване на предизвикателствата, свързани с психичното здраве на хората. В страната психичното здраве е признато като важен аспект на общественото здравеопазване и се провеждат силни социални кампании за осведомяване и разбиване на предрасъдците, свързани с психичните разстройства. Здравната система работи с фокус към своевременно откриване и адекватната помощ, особено за младите хора, които се сблъскват с психични проблеми. Осигурен е достъп и всеки може да се възползва от услуги свързани с психичното здраве, финансирани от държавата. Налице са инвестиции в обучението на специалисти в сферата на здравеопазването като се осигурява подкрепа не само за индивида, но и за неговото семейство.⁸

Вдъхновяващи примери

An Illustration of Michael Faraday when checking the water quality of the Thames river. Faraday himself is a scientist who focused on the cleaning efforts of the Thames river. Source: www.choleraandthethames.co.uk

✿ Barefoot College⁹ в Индия превръща обикновени жени в слънчеви инженери и акушерки. Основан през 1972 г. в Тилония, колежът учи селските жени на умения, които помагат на цялата общност. Те научават как да се грижат за здравето на майките и децата, хигиената и правилното хранене. Обучението им дава възможност да печелят, но и да се чувстват ценени. Така Barefoot College не само помага на жените, но и подобрява живота на хората в селата. Към 2023 г. проекти се изпълняват в **93** държави, като хората, които са се докоснали до ползите от тази програма са над **2 400 000**.

Partners In Health (PIH)¹⁰ е организация, която помага на хората по целия свят да получат медицинска помощ, дори когато други казват, че е невъзможно. Започнали са в едно село в Хаити, където лекуват болести като туберкулоза и ХИВ. Създават болници, обучават местни хора и реагират на големи здравни проблеми като ебола и COVID-19. Вярват, че всеки трябва да има достъп до здравеопазване. Днес работят в много страни, включително в Африка, Южна Америка и дори в САЩ. Ако искате да научите повече, може да гледате филма за тях на Netflix, наречен "Bending the Arc".¹¹

В петък, 11 май 2018 г., когато достига максималната възраст за донори в Австралия, 81-годишния Джеймс Харисън – Човекът със златната кръв¹², прави своето последно **1 173-то** кръводаряване и през живота си. Австралийският Червен кръст изчислява, че Харисън директно е спасил над **2 милиона** бебета от потенциално фаталната резус болест, тъй като има ценно антитяло в кръвта си, което се използва за производството на животоспасяващо лекарство, наречено Anti-D.

В Европа, правото на здраве е закриляно от Европейската социална харта¹³, с основен акцент в чл. 11, който задължава страните да насърчават здравето и осигуряват медицинска помощ.

¹ Ползи от ваксинирането. (2020). Европейски Портал За Ваксиниране. <https://vaccination-info.eu/bg/fakti-za-vaksinite/polzi-ot-vaksinirane>

² Едра шарка. (2023). Wikipedia.org. https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%B4%D1%80%D0%B0_%D1%88%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B0

³ Здравно образование. WellBeCome https://wellbecome.bg/mentors/bg_bg-%D0%B7%D0%B4%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE-%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5/

⁴ Програма „ЕС в подкрепа на здравето“ (2021–2027 г.) — визия за подобряване на здравето в Европейския съюз. Public Health. https://health.ec.europa.eu/funding/eu4health-programme-2021-2027-vision-healthier-european-union_bg

⁵ Gates, B. (2021, July 27). Flush with innovation: 10 years of reinventing the toilet. <https://www.gatesnotes.com/10-years-of-reinventing-the-toilet>

⁶ Matters, T. F. L. J. E. J. Ultra low Emission Zone. Transport for London. <https://tfl.gov.uk/-/modes/driving/ultra-low-emission-zone>

⁷ Thames River: Once was The Cause of Cholera Outbreak and Filled with Sewage, Now Nominated as One of The World's Cleanest River - Waste4Change. (2022) <https://waste4change.com/blog/thames-river-once-was-the-cause-of-cholera-outbreak-and-filled-with-sewage-now-nominated-as-one-of-the-worlds-cleanest-river/>

⁸ Mental health among youth in Denmark, Mona Sommer, PhD Student, Department of Nursing Science,

⁹ University College of Southeast Norway. https://nordicwelfare.org/wp-content/uploads/2017/10/danmark_webb-1.pdf

¹⁰ Barefoot College International. (2023, April 21). Barefoot College International. Barefoot College. <https://www.barefootcollege.org/>

¹¹ Partners in Health. <https://www.pih.org/>

¹² Bending the Arc, NETFLIX title, <https://www.netflix.com/bg/title/80170312>

¹³ Lifeblood. James Harrison's story. Lifeblood. <https://www.lifeblood.com.au/news-and-stories/stories/james-harrison>

¹⁴ European Social Charter - Наръчник за обучение по правата на човека за младежи, <https://www.coe.int/bg/web/compass/european-social-charter>

